

METODIKA

2.1 Výběr druhů a lokalit

Rostlinné druhy zařazené do této práce byly vybírány podle jejich rozšíření na Slavkovsku. Byl kladen důraz na to, aby byl jejich výskyt v rámci studovaného území fyto geograficky významný. Za fyto geograficky významné druhy byly považovány ty, které mají na Slavkovsku, případně v blízkém okolí, hranici svého areálu, nebo zde tvoří izolované lokality. To bylo zhodnoceno na základě studia fyto kartogramů (např. Slavík, 1986; Slavík, 1998; Slavík, 1990 a také podle Výsledků floristického kurzu České botanické společnosti ve Slavkově u Brna v roce 2006 [Grulich, 2007]).

Takto byly vybrány taxony ze tří geografických skupin (druhy Praebohemika, Panonské druhy a Jihovýchodní lesní druhy). Dále byly do seznamu vybraných druhů přidány také některé zvláště ohrožené druhy. Výběr se v průběhu terénní práce ještě o něco zúžil, protože několik druhů se mi na udávaných lokalitách nepodařilo najít. Lokality pro zápis fyto cenologických snímků byly vybírány na místech výskytu studovaných druhů.

Širší seznam vybraných taxonů, nalezené a podrobněji zpracované jsou tučně zvýrazněny:

***Gagea bohemica* subsp. *bohemica*, *Linaria genistifolia*, *Lactuca viminea*, *Genista pilosa*, *Trollius altissimus*, *Androsace elongata*, *Geranium divaricatum*, *Gypsophila fastigiata* subsp. *arenaria*, *Kochia prostrata*, *Euphorbia salicifolia*, *Crepis pannonica*, *Hesperis tristis*, *Rumex stenophyllus*, *Crambe tataria*, *Oxytropis pilosa*, *Chamaecytisus austriacus*, *Thesium dollineri*, *Hypericum elegans*, *Astragalus austriacus*, *Festuca drymeja*, *Hacquetia epipactis*, *Stachys alpina*, *Orobanche reticulata*, *Neottinea tridentata*.**

2.2 Sběr dat

Informace o výskytu studovaných druhů byly zjišťovány především z databáze Pladias.cz, z Výsledků floristického kurzu České botanické společnosti ve Slavkově u Brna v roce 2006 a také ze sdělení botaniků působících v regionu.

Přesné umístění fyto cenologického snímku na lokalitě bylo zvoleno s ohledem na zastoupení zájmového druhu a homogenitu vegetace. Snímky byly zapisovány v průběhu vegetačních sezón 2018 a 2019. Fyto cenologické snímky jsem zapisovala metodou curyšsko-montpelliérské školy [Moravec, 1994]. Velikost snímku lesní vegetace byla 100 m² a nelesní 16 m². V případě vegetace s *Gagea bohemica* subsp. *bohemica* na skalce byl snímek zmenšen na 2,25 m², což byla největší možná homogenní plocha.

Byly zapsány všechny druhy cévnatých rostlin. Pro odhad pokryvnosti jednotlivých druhů byla použita devítičlenná Braun-Blanquetova škála [Dengler et al., 2008]. Byla odhadována také pokryvnost jednotlivých vegetačních pater a u nelesních snímků i celková pokryvnost v procentech. Mechorosty nebyly určovány, byla zapsána pouze pokryvnost mechového patra.

Zeměpisné souřadnice byly zaměřeny pomocí přístroje GPS. Sklon svahu byl určován sklonoměrem nebo odhadem. Expozice svahu byla zaznamenána podle buzoly. Nadmožská výška byla určována zpětně podle mapy (mapy.cz).

CHARAKTERISTIKA STUDOVANÉ OBLASTI

1.2 Geologie a geomorfologie

Slavkovsko je z hlediska geologické stavby značně rozmanité území, neboť leží na hranici České Vysočiny a Západních Karpat. Středem území se od jihozápadu k severovýchodu táhne pás plochého terénu Dyjskosvrateckého úvalu a Vyškovské brány. V severozápadní části sem zasahuje Dražanská vrchovina. Jih území tvoří pahorkatiny a vrchoviny Středomoravských Karpat. Na geologické stavbě této oblasti mají zásluhu tři hlavní jednotky. Na severozápadě je to spodní karbon (kulm) Dražanské vrchoviny, ve střední části karpatská předhlubeň a v jihovýchodní části mesozoikum ždánické a pouzdřanské jednotky vnějších Karpat. Část území na severozápad od linie Viničné Šumice, Luleč, Vyškov je budována spodním karbonem (kulm) Dražanské vrchoviny. Tvoří ho z většíny východokulmská pánev. Převládají zde na jihu slepence a droby stáří visé (myslejevické souvrství), se k severu mění v rytmy, břidlice a droby.

Pásmo ve střední části území mezi Vyškovem a Újezdem u Brna formuje Karpatská předhlubeň (Vyškovská brána). Jihovýchodní polovinu tvoří sedimenty spodního miocenu (eggenburg–karpat), převládají tu vápnité jíly a jíly s polohami písků ("šlírý"), severozápadní část od linie Bučovice–Švábenice–Slavkov u Brna–Újezd u Brna střední miocen–baden.

Svah směrem od obcí Habrovany a Olšany k Drnovicím, Vyškovu vymezuje hranicemezi Českou vysočinou a Západními Karpaty.

Severní část území náleží k České vysočině. Tvoří ji Konická vrchovina (podcelek geomorfologického celku Dražanská vrchovina). Konická vrchovina tvoří náhorní rovinu ve výšce průměrně 485 m n. m. Rovina patří z většíny zemědělské půdě. Okraje vrchoviny ohraničují hluboká údolí Malé a Velké Hané, jejich přítoků a potoka Rakovce. Příkré svahy těchto údolí jsou převážně zalesněné.

Západní Karpaty začínají na Slavkovsku Západními Vněkarpatskými sníženinami. Od jihozápadu sem k obcím Křenovice, Velešovice a Holubice zasahuje výběžek Dyjsko-svrateckého úvalu. Je tvořený podcelkem Pracká pahorkatina. Jedná se o členitou pahorkatinu na mladotřetihorních a čtvrtohorních usazeninách. Kolem dolního toku řeky Litavy se vyvinula údolní niva. Výběžek plochého georeliéfu pokračuje směrem na severovýchod sníženinou Vyškovské brány. Ta spojuje Dyjsko-svratecký úval s Hornomoravským úvalem. Pahorkatinový georeliéf tohoto území se vytvořil na mladotřetihorních a čtvrtohorních usazeninách. Nachází se ve střední nadmořské výšce (226 m n. m.) a tvoří jej ploché rozvodní hřbety, plošiny a široce rozevřená údolí řek a potoků. Sníženinou prochází rozvodí mezi řekami Svratkou a Moravou. Ve Vyškovské bráně dominují pole.

Soustava Vnějších Západních Karpat je na daném území představována podsoustavou Středomoravských Karpat. Na jihovýchodě leží geomorfologický celek Litenčická pahorkatina. Povrch této pahorkatiny je členitý a dosahuje průměrné výšky 293 m n. m. Byla vytvořena na flyši a miocenních usazeninách. Do území zasahuje podcelek Bučovická pahorkatina. V jižní části Slavkovska stoupají hřbety Ždánického lesa. Tato vrchovina se rozprostírána jih od širokého údolí řeky Litavy a tvoří ji hlavně lesy. Vznikla na horninách ždánické jednotky vnějšího flyše. Průměrná nadmořská výška dosahuje 270 m n. m. Do území proniká podcelek Dambořická vrchovina.

Severozápadní a jihovýchodní část území Slavkovska tvoří omezeně puklinově propustnými až nepropustné horniny. Na severozápadě jsou to droby, slepence a břidlice kulmu Dražanské vrchoviny, v jihovýchodní části paleogenní horniny (jíly, jílovce, jílovité pískovce). Sníženinu Vyškovské brány vyplňují převážně omezeně průlinově propustnými až téměř nepropustnými neogenními jíly a písky, místy i propustnějšími písčitymi štěrky. [Mackovčín, 2008]

1.3 Pedologická charakteristika

Z hlediska půdního pokryvu lze rozdělit Slavkovsko do dvou oblastí. Dražanská vrchovina je tvořena většinou lesními půdami, převažují tu kambizemě. Kambizem typická zde vznikla na svahovinách břidlic a drob České vysočiny. Na spraších tvoří menší plochy hnědozem. Na polygenetických hlínách s eolickou a štěrkovitou příměsí a na sedimentech podél vodních toků ji doprovází pseudoglej.

Větší část území pokrývají molické, melanické a illimerické půdy. Černozemě zaujímají rozsáhlou oblast od Vyškova přes Rousínov na jihozápad území. Na spraši se vyvinula černozem typická. Kromě samostatných půdních jednotek tvoří černozemě i časté asociace s pararendzinami. Zde se na slínech objevuje i pelozem. Na těžkých horninách vznikly plošně i velmi rozšířené pararendziny. Ty se vyskytují ve Ždánickém lese, na některých místech i s doprovodnými hnědozeměmi. Vyvinuly se zde na slínečných horninách i nekarbonátových flyšových pískovcích, na bezkarbonátových flyšových břidlicích na sprašových hlínách. Především jižně od Bučovic se vyskytuje také hnědozem typická na spraši s méně zastoupenými pararendzinami. V zóně černozemí řeky Litavy a jejích přítoků se na nivních usazeninách vytvořila černice typická. Horní a střední úsek toku Litavy i menších přítoků lemuje fluvizem glejová na vápnatých nivních sedimentech. [Mackovčín, 2008]

1.5 Fytogeografické členění

Slavkovsko leží na rozhraní tří fytogeografických jednotek. Ve střední části se zasahují teplé pahorkatiny Panonského termofytika (20a Bučovická pahorkatina, 20b Hustopečská pahorkatina, 21a Hanácká pahorkatina). Roste zde mnoho teplomilných druhů a řada z nich tu dosahuje severního okraje rozšíření. Ždánický les a na jihu a jihovýchodě území náleží do Karpatského mezofytika (fytogeografický okres Středomoravské Karpaty). Patří do fytochorionu 77a Ždánický les. Dražanská vrchovina (fytochorion 71c Dražanské podhůří) na severozápadě patří do Českomoravského mezofytika (fytogeografický okres Dražanská vrchovina). Zde dosahují některé druhy východní hranice svého areálu.